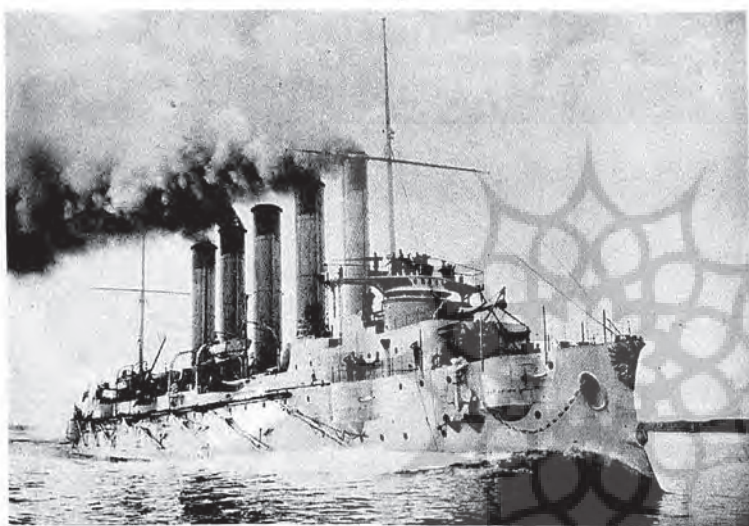

معرفی کتاب کشتیهای روسی در خلیج فارس

لیلا کاوه چُلچِه^۱

نویسنده

افیم رضوان^۲

تاریخ انتشار

۱۹۸۸ م.

محل چاپ

انگلستان، ۱۶۵ صفحه

کتاب کشتیهای روسی در خلیج فارس با توجه به اسناد موجود، در نیروی دریایی روسیه، توسط افیم رضوان، نویسنده روسی تبار گردآوری و تدوین شده است. اصل کتاب به زبان روسی است و در سال ۱۹۸۸ م. در انگلستان توسط «انتشارات ایتاکا»^۳ به انگلیسی ترجمه شده و ویتالی نامکین^۴ هم، پیشگفتار و مقدمه‌یی برای آن نوشته و به چاپ رسانده است.

افیم رضوان در سال ۱۹۵۷ م. در لنینگراد روسیه به دنیا آمد و در دانشگاه همان شهر در رشته «شرق‌شناسی» در

۳. ITHACA PRESS. این انتشارات، مؤسسه‌یی ویژه برای «مطالعات خاورمیانه» است و کتابهایی که از گذشته تاکنون در این مرکز منتشر شده، درباره مسائل خاورمیانه بوده است.

4. Vitali Namkin.

اهمیت مطالعه پیرامون خلیج فارس، بویژه بدلیل جایگاه این آبراه بین‌المللی در مناسبات جهانی در قرون اخیر، موجب شده تا حجم قابل توجهی از مقالات و تألیفات علمی به مسائل پیرامون آن اختصاص داده شود. از اینرو مراکز متعددی، برای نیل به این هدف در سطح جهان ایجاد شده است. این مسئله، فقط مورد علاقه و توجه کشورهای پیرامون این دریا نیست و گستره وسیعتری را نیز در برمیگیرد. بر اساس این ویژگی اخیراً کتابی توجه نگارنده را بخود جلب کرد که توسط محققین ایرانی هم کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این کتاب در برگزیده فعالیت‌های روسها، در خلیج فارس، طی سالهای (۱۹۰۳-۱۸۹۹ م.)، اثر ارزشمندی است که در این مجال، بدان پرداخته میشود.

۱. کارشناس ارشد تاریخ (مطالعات خلیج فارس).

2. Efim Rezvan.

سندهایی است که سیاست روسیه را در خلیج فارس مشخص میسازد. در این گزارشها، تصاویری از کشتیهای روسی؛ تصویر نامه حاکم بندرعباس به کاپیتان کشتی ژیلیاک بخط فارسی؛ تصویری از لنجهای سنتی ایران؛ تصاویر متعددی از کویت؛ حاکمان و مردمان آنجا و تصاویری از حضور حاکم مسقط در کشتی آسکولد به نمایش گذاشته شده است.

در صفحه آخر این کتاب، تصویر نقشه‌یی از آبهای خلیج فارس؛ دریای عمان؛ دریای سرخ؛ مدیترانه؛ دریای سیاه و کشورهای همجوار آنها به نمایش گذاشته شده است. این نقشه در اصل همان منطقه مهم برای روسیه برای رسیدن به آبهای آزاد و گرم است.

کتاب مذکور در برگیرنده تلاشهای روسیه در حوزه خلیج فارس برای ایجاد پایگاههای اساسی و مهم در حاشیه شمالی و جنوبی این منطقه است. این کتاب توسط نگارنده ترجمه شده و بزودی در اختیار علاقمندان قرار خواهد گرفت.

مقطع لیسانس فارغ التحصیل شد. در سال ۱۹۸۴م. در رشته «علوم قرآنی»، دانشگاه «سن پترزبورگ»، موفق به اخذ درجه دکتری شد. وی در حال حاضر، سرپرست نشریه بین‌المللی تحقیقات نسخه‌های شرقی و معاونت «انسیتو شرق‌شناسی» سن پترزبورگ است. بیشتر فعالیت وی در زمینه «علوم قرآنی» است و کتابهایی هم در تاریخ مناسبات اعراب و روسیه منتشر کرده است. در حال حاضر، وی مشغول ترجمه و چاپ نهج البلاغه است. کتاب حاضر شامل ۱۶۵ صفحه و نیز یک مقدمه ۲۵ صفحه‌یی است که از صفحه ۲۲ تا ۲۵ مقدمه، به معرفی منابع و مآخذ این اثر پرداخته شده است.

از صفحه ۲۷ تا ۸۲ کتاب به معرفی کشتیهای روسی پرداخته شده است که در سالهای مذکور در آبهای خلیج فارس فعالیت کرده‌اند. کشتیهای «ژیلیاک»^۵، «کورنیلف»^۶، «واریاک»^۷، «آسکولد»^۸ و «بویارین»^۹ بترتیب در سالهای مذکور (۱۹۰۳-۱۸۹۹م.) به خلیج فارس وارد شده و مأموریتهای محوله خود را انجام داده‌اند. گزارش کاپیتانهای این کشتیها، متن اصلی

5. Gilyak.
6. Karnilov.
7. Vareajh.
8. Askold.
9. Boyarin.